

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE
SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ: İSTANBUL
BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

*The Analysis of Socioeconomic and Sociocultural Characteristics of
Syrian Immigrants: The Case of Beyoğlu, Istanbul*

Büşra DOĞAN

busra1990dogan@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet KARAKUYU

*Fatih Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü
mkarakuyu@fatih.edu.tr*

ÖZET

Göç, insanlığın varoluşundan bu yana devam eden, ekonomik ve siyasi olaylardan en fazla etkilenen önemli toplumsal olaylardan biridir. Nitekim Suriye'nin içinde bulunduğu iç savaş ve siyasi kargaşadan etkilenen yaklaşık 7 milyon Suriyeli ülkelerini terk etmek zorunda kalmış, başka ülkelere yerleşmişlerdir. Komşusunda iç savaş ve siyasi kriz olan Türkiye, Suriyeli göçmenlere açık kapı politikasıyla yardım etmeye çalışmış ve çeşitli illerde kamplar kurarak barınmalarını sağlamıştır. Suriyeli göçmenler özellikle Suriye sınırında yer alan iller, büyükşehirler ve İstanbul'da çok yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar. Suriyeli göçmenler yerleştikleri bölgelerde, ekonomik ve kültürel olarak etkilenmiş ya da bu bölgeleri ekonomik ve kültürel olarak etkilemişlerdir. Bu çalışmanın amacı, Suriyeli göçmenlerin kültürel ve ekonomik özelliklerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda Suriyeli göçmenlerin en fazla yaşadığı yerlerden biri olan İstanbul'un Beyoğlu İlçesi çalışma alanı olarak seçilmiş ve Suriyeli göçmenlerin ekonomik ve kültürel anlamda yaşadıkları sorunlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suriye, göç, göçmen, iç savaş, kültürel analiz, Beyoğlu

ABSTRACT

Migration is one of the important social events which have been most affected economical and political issues since the very existence of human beings. Nearly 7 million Syrians, affected by the civil war conditions and political turmoil in their country, had to leave their homelands and moved to other countries. Turkey, whose border neighbour is suffering from civil war and political crisis has tried to help immigrants with open door policy and established accommodation areas in various cities. Syrians are mostly located in provinces on Syrian border, metropolitan areas and Istanbul. Syrian

immigrants are culturally and economically affected in the places in which they settle, or they themselves affect the place culturally and economically. This study aims to explain cultural and economical aspects of Syrian immigrants. With respect to this, Beyoglu district of Istanbul which is mostly preferred by Syrians to move was selected as the field of study and the economical and cultural problems which are experienced by Syrians are evaluated.

Keywords: Syria, migration, immigrant, civil war, cultural analysis, Beyoğlu

1. GİRİŞ

İnsanoğlu ilkçağlardan bu yana sosyal, kültürel, siyasal, ekonomik, doğal afetler gibi çeşitli nedenlerden dolayı ikamet ettiği yerden zorunlu olarak ya da isteyerek göç etmek zorunda kalmıştır. Göç etme nedenleri zamana ve mekâna farklılık göstermekle beraber, göçlerin hem göçmenler üzerinde hem de göç edilen yerin sosyo-ekonomisi üzerinde önemli etkileri olmuştur. İnsanoğlunun tabiat üzerindeki hâkimiyetinin artmasıyla beraber ekonomik ve siyasi nedenlerin etkisi artmaya başlamıştır. Bazen bu göçler ülke sınırlarını aşmakta, uluslararası boyut kazanmaktadır. Kendi içerisinde siyasal kriz yaşayan ülkelerin vatandaşlarının komşu ülkelere kaçması uluslararası hukuk dilinde “Göçmen” kavramını ortaya çıkarmış ve bununla ilgili yasal düzenlemelerde bulunulmuştur. Afganistan, Kosova, Bosna–Hersek vb. ülkelere komşu ülkelere doğru meydana gelen zorunlu göçler bunlardan bazılarıdır.

Ortadoğu’da 2011 yılında meydana gelen Arap uyanış süreci Tunus, Mısır, Libya ve Yemen’deki hükümetlerin değişmesine neden olurken Suriye’de Esed rejimi ile muhalif halk hareketi arasında iç savaşa yol açmıştır. Bu iç savaş Suriye’de ciddi bir krize neden olmuş ve hatta kriz sadece Suriye ile sınırlı kalmamış, Esed rejimi ile muhalifleri arasında çekişmenin hem bölgesel hem de küresel boyutta destekçileri oluşmuş ve dünyada anlaşmazlıklar meydana getirmiştir. Muhaliflere karşı Esed güçlerinin sıcak savaş boyutunda ateş açması iç savaşın başlamasına neden olmuştur. Muhalifler reform talebinde bulunmuş ve ülkenin son yüzyılına damgasını vurmuş hükümet ve iktidara karşı tepkilerini belli etmek amacıyla gösteri düzenlemiştir. Gösteri sırasında iktidar güçleri göstericilere ateş açmış ve iç savaşa dönüşen olayların başlamasına neden olmuştur (Sandıklı, 2012: 120). Gösterilerle meydana gelen Suriye’deki iç savaş kendisine sınır olan tüm ülkeleri doğrudan

*SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ*

veya dolaylı olarak etkilemiştir. Bu durumdan etkilenen ülkeler arasında belki de en aktif ve önemli rol oynayan Türkiye Suriyeli göçmenlerin sığınağı haline gelmiştir. Bu iç savaş bütün araştırmacıların ilgisini çekmiştir ve insani bir gereklilik olarak savaşın çözüme kavuşturulması için çözüm önerileri sunmaya çalışmışlardır (Sandıklı, 2012: 140).

Suriye'deki iç savaştan kaçan göçmenlerin Türkiye'ye gelişi 2011 yılından itibaren aralıksız devam etmektedir. Türkiye'nin konuyla ilgili yürüttüğü politika Birleşmiş Milletler ve Arap Birliği ile koordineli olarak yürütülmektedir. Açık kapı politikasıyla birlikte göçmenlere yasal ve kanuni hukuksal yaptırımların engellenmesi ve Türkiye'de barınma durumlarını gündeme getirmiştir (Yeşil, 2014: 104, 116).

Krizin başlamasının ilk zamanlarında Türkiye Esed rejimine ve iktidara reform yapmaya yönelik uyarılarda bulunmuş, fakat iktidar buna yanaşmadığından ve iç savaş hareketlendiğinden Türkiye Suriye ile diplomatik ilişkileri askıya almış hatta kesme durumuna gelmiştir.

21. yüzyılda Ortadoğu'da meydana gelen Arap Baharı ile bütün otoriter rejimlerin temelden sarsıldığı düşüncesi ile meydana gelen Suriye'deki ayaklanmalar iç savaşa dönüşmüş ve halkın siyasal anlamda otoriteyi yok sayma düşüncesiyle ciddi bir kriz oluşmuştur (Mercan, 2015: 15). Bundan dolayı ülkenin sınırları içerisinde yaşamlarını devam ettirmekte zorlanan birçok Suriyeli kendilerine komşu olan ülkelere iltica etmek zorunda kalmışlardır. Nitekim bu iç savaş sebebiyle yaklaşık 7 milyon Suriyeli yurt dışına göç etmiş ve 10 milyon Suriyeli de ülke içerisinde yer değiştirmiştir.¹

Türkiye, Suriye'nin iç savaş ortamından kaçan, toplam göçmen sayısının neredeyse yarısına ev sahipliği yapmaktadır. Haziran 2015 itibarıyla, Türkiye'de bulunan Suriyeli göçmen sayısının 1,8 milyon civarında olduğu belirtilmektedir (Tablo 1). Bu sayının gün geçtikçe arttığından bahsedilmektedir. Suriyeli göçmenlerin Türkiye'de en fazla bulunduğu il İstanbul'dur. İstanbul, yaklaşık 330 bin civarında Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır (Oytun, 2014: 68).

¹<http://tr.etilaf.org/haberler/siyasi-haberler/unchr-esedin-halka-kars%C4%B1-yuruttu%C4%9Fu-savas-neticesinde-7-milyon-suriyeli-evlerini-terk-etmek-zorunda-kald%C4%B1.html>, Erişim Tarihi: 28.07.2015

Tablo 1: Suriyeli göçmenlerin yerleştiği ülkeler ve sayıları

ÜLKE	SURIYELİ MÜLTECİ SAYISI	
	Kasım 2014	Haziran 2015
Lübnan	1.132.601	1.172.753
Türkiye	1.065.902	1.805.255
Ürdün	618.508	629.128
Irak	223.923	249.726
Mısır	140.289	132.375

Kaynak: BMMYK, Kasım 2014, Temmuz 2015;
<http://www.unhcr.org.tr/?content=648>, Erişim Tarihi; 06.08.2015.

Tablo 2: Türkiye'ye yerleşen Suriyeli göçmenlerin illere göre dağılımları

İl Adı	Suriyeli Sayısı
İstanbul	330.000
Gaziantep	220.000
Hatay	190.000
Şanlıurfa	170.000
Mardin	70.000
Adana	50.000
Kilis	49.000
Mersin	45.000
Konya	45.000
Kahramanmaraş	44.000
Ankara	30.000
Bursa	20.000
Batman	20.000
Şırnak	19.000
Kocaeli	15.000
İzmir	13.000
Osmaniye	12.000
Antalya	10.000
Kayseri	9.500
Diyarbakır	5.000
Adıyaman	2.500
Samsun	1.230
Niğde	1.100
Aydın	1.000
TOPLAM	1.372.330

Kaynak: T. C. İçişleri Bakanlığı, Aralık, 2014

Türkiye'nin kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına toplamda 72 ilde Suriyeli göçmen bulunmaktadır. Daha çok Gaziantep, Hatay ve Şanlıurfa gibi sınır illerinde bulunan Suriyeli göçmenler ülkenin her tarafına yayılmışlardır (Tablo 2). Türkiye'nin en büyük metropolü olan

*SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ*

İstanbul, Suriye ile sınır olmamasına rağmen Suriyelilerin en fazla yaşadığı il konumundadır (Tablo 2). İstanbul içerisinde Suriyeli göçmenlerin en fazla yaşadığı yerlerden biri gerek konumundan gerekse kozmopolit yapısından dolayı Beyoğlu ilçesidir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Suriyeli göçmenlerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını ortaya koyma amacıyla, sosyal konularda yapılan araştırmaların en önemli niceliksel veri kaynağı olan, anket yöntemi ve derinlemesine sorularla niteliksel soruların cevaplandırılması için mülakat yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda 243 tane Suriyeli göçmene anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Yapılandırılmış sorulardan oluşan anketler yüz yüze anket metoduyla uygulanmış ve gerekli durumlarda tercüman kullanılmıştır. Derinlemesine niteliksel durum tespiti için de her bir farklı etnik gruptan 10 tane olmak üzere toplam 30 tane bireysel mülakat görüşmesi yapılmıştır. Mülakat görüşmelerinde ise yapılandırılmamış açık uçlu sorular sorulmuş ve yine gerekli durumlarda özellikle Suriyeli Kürt ve Arap göçmenlerin mülakat görüşmelerinde tercüman kullanılmıştır.

Anket sorularında Suriyeli göçmenlerin ekonomik ve sosyal durumlarını öğrenebilmek ve demografik özelliklerine göre karşılaştırma yapmak amacıyla hem demografik, hem olgusal hem de tutum sorularına yer verilmiştir. Suriyeli göçmenlerin göçten önceki durumları ile şu andaki durumları arasında da karşılaştırma yapabilmek için göç öncesi durumları ile ilgili de bazı sorulara yer verilmiştir. Anket sorularının anlaşılabilirliğini arttırmak ve amaca uygunluğu belirlemek amacıyla bir ön test yapılmış ve bundan sonra anket sorularında gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra anket uygulanmıştır. Anket sorularının kolay anlaşılır, sade ve açık olmasına dikkat edilmiştir. Toplam 45 sorudan oluşan anket soruları SPSS ve Microsoft Excel programları kullanılarak analiz edilmiş ve gerekli durumlarda veriler tablo veya grafik olarak sunulmuştur.

Suriyeli göçmenlerden farklı etnik grupların ekonomik ve kültürel durumlarının ve karşılaştıkları sorunların farklı olduğu hipoteziyle Suriyeli göçmenlerin ekonomik ve kültürel durumları ve karşılaştıkları sorunlar her bir etnik grup için ayrı ayrı ele alınmış ve incelenmiş ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmada çalışma alanı olarak Suriyeli göçmenlerden üç farklı etnik grubun beraber yaşadığı Beyoğlu İlçesi

seçilmiş ve bu üç etnik grubun yaşadıkları bölgeleri yerinde görüp ilgili çalışmaya kaynaklık etmesi için anketler uygulanmıştır. Yapılan gözlemlerin görsellerle zenginleştirildiği çalışmada mülakatlarla anketlerde eksik bırakıldığı düşünülen hususlar aydınlatılmaya çalışılmıştır. Suriyeli göçmenler kendi kültürlerine en yakın kültürde insanların yerleştiği bölgelere yerleşmişlerdir. Yerli Kürt halkı Beyoğlu İlçesi'nin Hacıahmet (Şekil 2) ve Yenişehir (Şekil 3) mahallelerine yerleşmiştir ve kendi kültürlerini burada aynen devam ettirmeye çalışmaktadırlar. Suriye'den gelen Kürt halkının da kendi kültürlerini devam ettirebilecekleri ve daha rahat iletişim kurabilecekleri en rahat ortamın bu bölgeler olduğunu düşünmelerinden genellikle aynı yere taşınmak durumunda kalmışlardır. Suriye'den göç eden Araplar kendi kültürlerini devam ettirecek rahat bir ortam bulamadıklarından dolayı birbirlerine yakın bir bölgeyi seçmek durumunda kalmışlardır ve genellikle Sütluce Mahallesi'ne (Şekil 4) ve Taksim çevresine yerleşmişlerdir. Suriye'den göç eden Türkmenler kendi kültürlerine fazla yabancı olmayan Beyoğlu'nun Örnektepe Mahallesi (Şekil 1; Şekil 5) çevresinde ikamet etmektedirler.

Şekil 1: Kâğıthane Belediyesi ve Beyoğlu Belediyesi arasında kalan bir alanda yaşayan Türkmen bir aile

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

Şekil 2: Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Hacıahmet Mahallesi'nin Haritası.
(Kaynak: <http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-HACIAHMET.jpg>)

Şekil 3: Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Yenişehir Mahallesi'nin Haritası
(Kaynak: <http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-YENISEHIR.jpg>)

Şekil 4: Arapların yoğun olarak yaşadığı Sütlüce Mahallesi'nin Haritası
(Kaynak:<http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-SUTLUCE.jpg>)

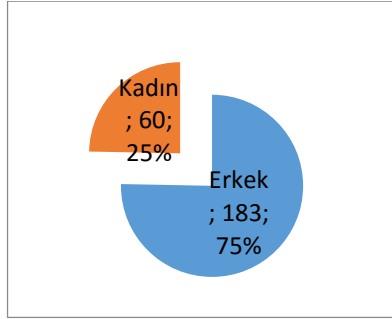
Şekil 5: Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı Örnektepe Mahallesi'nin Haritası.
(Kaynak:<http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-ORNEKTEPE.jpg>)

3. BULGULAR

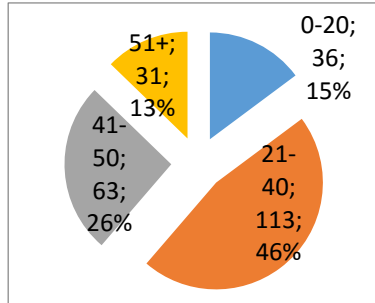
Resmi rakamlara göre 1,8 milyon göçmeni ülkesinde barındıran Türkiye resmi olmayan rakamlara göre 2 milyon göçmene ev sahipliği yapmaktadır. Bu kadar yoğun bir nüfusu bir arada tutmaya çalışan Türkiye'de hem Türk halkı ve hem de Suriyeli göçmenler için sosyal

*SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ*

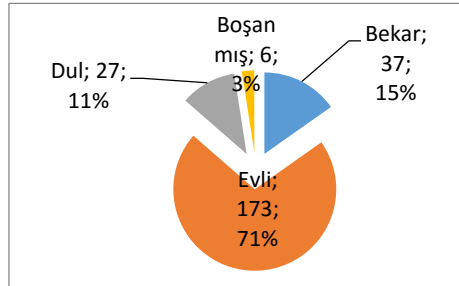
etkileşim söz konusu olmaktadır. Suriyeli göçmenlerin sosyoekonomik ve sosyokültürel analizi için yapılan çalışmada yaklaşık 45 soruluk anket oluşturulmuştur. Anket uygulanan göçmenlerin genel durumuna yönelik analiz aşağıda sunulmuştur. Katılımcıların % 75'i erkek, % 25'i kadın (Şekil 6) iken % 46'sı 21-40 yaş aralığında, % 26'sı 41-50 yaş aralığında, % 15'i 0-20 yaş aralığında ve % 13'ü 51 yaş ve üzerindedir (Şekil 7). Ayrıca katılımcıların % 71'i evli, % 15'i bekâr, % 11'i dul iken % 3'ü boşanmıştır (Şekil 8).

Şekil 6: Suriyeli katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları

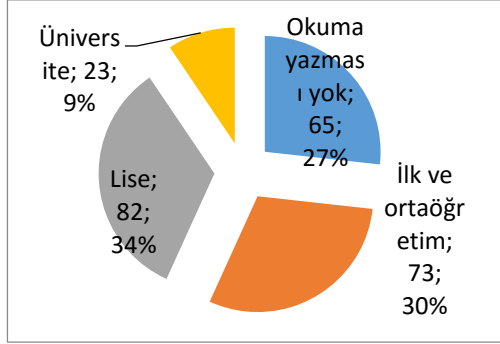

Şekil 7: Suriyeli katılımcıların yaşlarına göre dağılımları

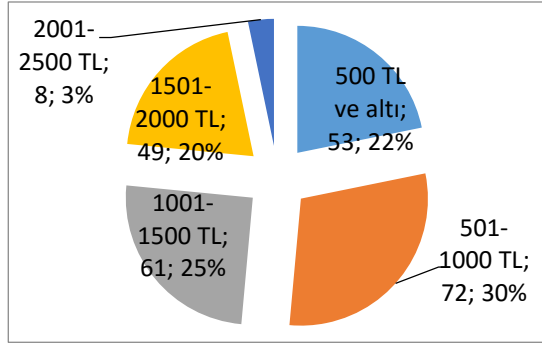
Şekil 8: Suriyeli katılımcıların medeni hallerine göre dağılımları

Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları incelendiğinde yaklaşık olarak dengeli bir dağılımdan bahsetmek mümkündür. Nitekim katılımcıların % 34'ü lise mezunu, % 30'u ilk ve ortaokul mezunu, % 9'u üniversite mezunu iken % 27'sinin okuması yazması yoktur (Şekil 9).

Şekil 9: Suriyeli katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları

Katılımcıların % 22'sinin (53 kişi) geliri 500 TL ve altında iken % 30'unun geliri 501-1000 TL aralığında, % 25'inin 1001-1500 TL aralığında, % 20'sinin 1501-2000 TL aralığında iken % 3'ünün geliri ise 2001-2500 TL aralığındadır (Şekil 10). Bu sonuçlara göre katılımcıların yarısından fazlasının 1000 TL ve altında gelire sahip olduğu buna karşın sadece % 3'ünün 2001 TL'nin üzerinde gelire sahip olduğu görülmektedir.

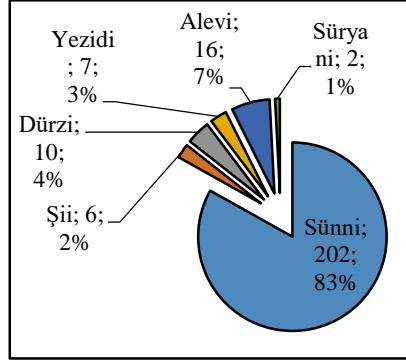

Şekil 10: Suriyeli katılımcıların aylık gelirlerine göre dağılımı

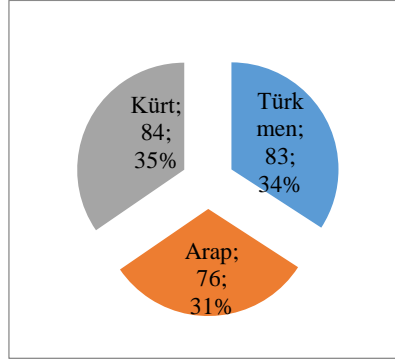
Katılımcıların çok büyük çoğunluğu (% 83; 202 kişi) Sünni iken % 7'si Alevi, % 4'ü Dürzi, % 3'ü Yezidi, % 2'si Şii ve % 1'i Süryani'dir (Şekil 11). Katılımcıların % 34'ü Türkmen, % 31'i Arap, % 35'i Kürt'tür

SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ

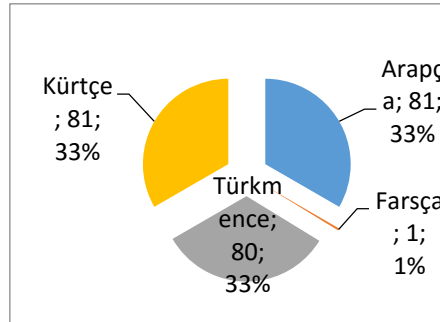
(Şekil 12). Ayrıca katılımcıların 81 tanesi Arapça, 81 tanesi Kürtçe, 80 tanesi Türkmençe ve 1 tanesi de Farsça konuşmaktadır (Şekil 13).

Şekil 11: Suriyeli katılımcıların mezheplerine göre dağılımları

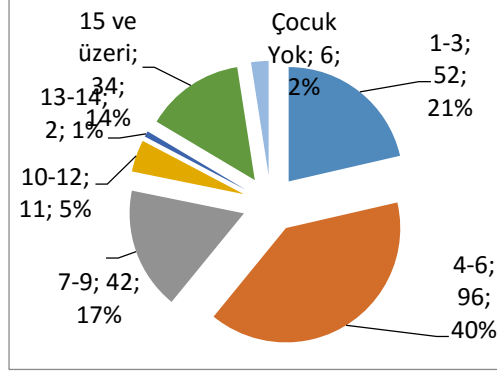
Şekil 12: Suriyeli katılımcıların etnik yapılarına göre dağılımları

Şekil 13: Suriyeli katılımcıların dillerine göre dağılımları

Katılımcıların % 40'ı 4 ile 6 arasında çocuğa sahip iken % 21'i 1 ile 3, % 17'si 7 ile 9, % 14'ü 15 ve üzerinde, % 5'i 10 ile 12, % 1'i 13 ile

14 arasında çocuğa sahiptir. 6 katılımcının ise çocuğu yoktur. Göçmenlerin Çocuk sayısı durumu genel olarak incelendiğinde 4-6 çocuk aralığı en fazla olduğu görülmektedir (Şekil 14).

Şekil 14: Suriyeli katılımcıların çocuk sayılarına göre dağılımları

Çocuk sayılarının etnik yapıya göre dağılımına bakıldığında Türkmenlerin % 45,7'si 4 ile 6 arasında çocuğu olduğunu söylerken % 26,5'i 1 ile 3, % 12'si 7 ile 9, % 7,2'si 15 ve üzerinde, % 2,4'ü 10 ile 12, % 1,2'si 12 ile 14 arasında çocuğa sahip olduğunu söylerken % 4,8'i çocuğunun olmadığını söylemiştir (Tablo 3). Arapların % 40'ı 4 ile 6 arasında çocuğa sahip olduğunu söylerken % 26,6'sı 1 ile 3, % 18,6'sı 12 ile 14, % 13,3'ü 7 ile 9 ve % 1,3'ü 10 ile 12 arasında çocuğa sahip olduğunu söylemiştir (Tablo 3). Kürtlerin ise % 33,3'ü 4 ile 6 arasında, % 25'i 7 ile 9, % 16,6'sı 15 ve üzerinde, % 11,9'u 1 ile 3, % 9,5'i 10 ile 12, % 1,1'i 12 ile 14 arasında çocuğa sahip olduğunu söylerken % 2,3'ü çocuğu olmadığını söylemiştir (Tablo 3). Türkmenlerin % 45,7'si, Arapların % 40'ı ve Kürtlerin % 33,3'ü 4 ile 6 arasında cevabını vermiştir. Her üç etnik yapıda da en fazla çocuk bu grupta yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında Kürt ve Arap ailelerin çocuk sayıları Türkmenlere oranda daha yüksektir.

Etnik Yapı	Çocuk Sayısı													
	1-3		4-6		7-9		10-12		12-14		15 +		ÇOCUK YOK	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Türkmen	22	26,5	38	45,7	10	12,0	2	2,4	1	1,2	6	7,2	4	4,8
Arap	20	26,6	30	40	11	13,3	1	1,3	0	0	14	18,6	0	0
Kürt	10	11,9	28	33,3	21	25	8	9,5	1	1,1	14	16,6	2	2,3

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

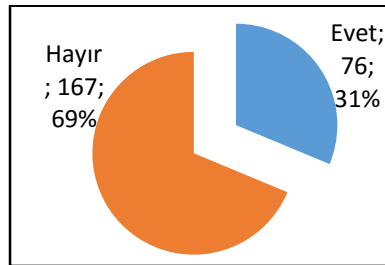
Şekil 15: Örnektepe Mahallesi'nde Yaşayan Türkmen Ailenin Çocukları.

Suriyeli göçmenlere yöneltilen “Kendi isteğinizle mi göç ettiniz?” sorusuna göçmenlerin % 52,3’ü hayır cevabını vermiştir. Bu durumda gösteriyor ki göçmenlerin hemen yarısına yakını kendi isteğiyle diğer yarısı ise zorunlu nedenlerden dolayı vatanını terk etmek zorunda kalmıştır (Tablo 4).

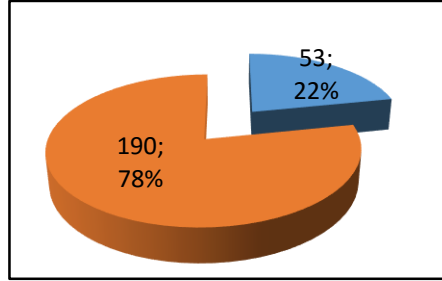
Tablo 4: Çocuk sayısının etnik yapıya göre dağılımı

Kendi İsteğinizle mi Göç Ettiniz?		
	Sayı	Yüzde (%)
Evet	116	47,7
Hayır	127	52,3

Suriyeli göçmenlere yöneltilen “Daha önce Türkiye’ye geldiniz mi?” sorusuna katılımcıların % 31’i (76 kişi) Türkiye’ye daha önce geldiğini, % 69’u (167 kişi) ilk kez geldiğini ifade etmiştir (Şekil 16). “Türkiye’de akrabanız veya tanıdığınız var mı?” sorusuna Suriyeli göçmenlerden % 78’i (190 kişi) hayır cevabını vermiştir (Şekil 17).

Şekil 16: Suriyeli katılımcıların Türkiye’ye gelme durumlarına göre dağılımları

Şekil 17: Türkiye’de akrabası olan göçmenlerin dağılımı

Suriyelilerin göç etme nedenlerine bakıldığında % 55’inin siyasi karışıklıktan dolayı % 35’inin can güvenliği olmadığından dolayı, % 7’sinin eğitim ve % 3’ünün ekonomik nedenlerden dolayı göç ettiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre göçmenlerin % 90’ının siyasi karışıklık ve can güvenliği nedeniyle göç ettikleri görülmektedir. Suriye’den göç etme nedenine göre ülkenin terk edilme zamanı arasında bağlantı kurmak için göçmenlere yöneltilen “Göç etme nedeniniz?” ve “Ülkenizi ne zaman terk ettiniz” sorularına verilen cevaba göre siyasi karışıklıktan dolayı göç eden göçmenlerin büyük çoğunluğu % 43,6 10-12 ay önce göç ettiğini belirtmiştir. Eğitim amacıyla göç edenlerin büyük çoğunluğu % 58,8’i 4-6 ay önce ülkelerini terk etmişlerdir. Can güvenliğinden dolayı ülkesini terk eden göçmenlerin % 37,2’si 1-3 ay önce Suriye’den ayrılmıştır. Ekonomik sıkıntılardan dolayı göç eden göçmenlerin % 42,8’i 10-12 ay önce ülkelerini terk etmişlerdir (Tablo 4).

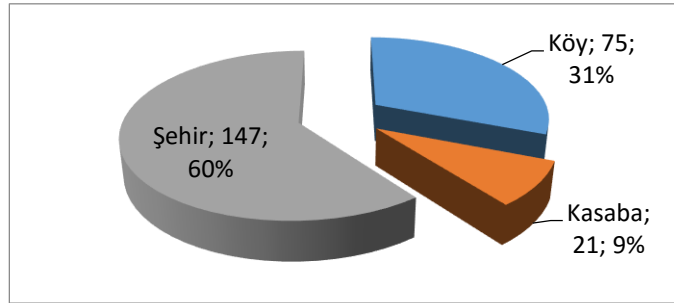
	1-3 Ay		4-6 Ay		10-12 Ay		13-15 Ay		16 +	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Siyasi Karışıklık	5	3,7	23	17,2	57	43,6	23	17,2	24	18,0
Eğitim	4	23,5	10	58,8	3	17,6	0	0	0	0
Can Güvenliği	32	37,2	30	34,8	2	2,3	15	17,4	7	8,1
Ekonomik Sıkıntı	1	7,5	1	7,2	3	42,8	1	14,2	2	28,5

*SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ*

Şekil 18: Mohammed'in Suriye'deki evinin son hali (Kaynak: Mohammed'in kişisel arşivi)

Suriye'de göçmenlerin kırsaldan mı yoksa kentlerden mi göç ettiklerini öğrenmek için “Suriye’de nerede yaşıyordunuz?” diye sorulmuş ve katılımcıların % 60’ının şehirlerden, % 31’inin köylerden ve % 9’unun da kasabalardan göç ettiği görülmüştür (Şekil 19).

Şekil 19: Katılımcıların göç etmeden önce yaşadıkları yerlere göre dağılımı

Türkmen ailelerin % 53,1’i şehirde yaşadığını, % 42,1’i köyde yaşadığını ve % 4,8’i de kasabada yaşadığını söylemiştir (Tablo 5). Ayrıca Türkmen ailelerin genellikle geçimlerini tarım veya seyyar satıcılıkla sağladıkları tespit edilmiştir. Arap ailelerin ise çoğunluğu (% 72,3) şehirde yaşarken % 11,8’i köyde ve %15,9’u kasabada yaşamaktaydı (Tablo 5). Kürt ailelerin % 57,1’i şehirde yaşarken, % 36,9’u köyde ve % 4,8’i kasabada yaşamaktaydı (Tablo 5).

Suriyeli göçmenlerin mevcut konut mülkiyet durumları incelendiğinde % 53’ünün kiracı olduğu, % 34’ünün istila ettikleri evde (daha önce kullanılmayan boş, terk edilmiş, bakımsız evler) oturdukları,

% 8'inin ev sahibi olduğu ve % 5'inin başkasına misafir olduğu görülmektedir. Bu durumun etnik yapıya göre dağılımı incelendiğinde Türkmen ailelerin % 73,9'u istila ettikleri evde otururken % 21,9'u kiracı, % 12'si misafir ve % 4,1'i ev sahibi olduğu görülmektedir (Tablo 6). Aynı şekilde Arapların % 75'i kiracı iken % 18,4'ü ev sahibi, % 6,5'i istilacı ve % 1,1'i misafir olarak başka bir ailenin yanında yaşamaktadırlar (Tablo 6). Ev sahipliği oranının en fazla olduğu grup Araplardır. Kürtlerin % 3,6'sı ev sahibi olurken % 27,7'si istila ettikleri evde ikamet etmektedirler. % 68,6'sı kiracı olan Kürtler misafir olarak tanıdık ya da akrabalarının yanında yaşama oranları % 1,1 (1 aile)'dir (Tablo 6). Tüm bu oranların gösterdiğine göre Türkmen ailelerin genel itibariyle elektrik ve su gibi ihtiyaçların olmadığı istila ettikleri evde yaşama oranlarının yüksek olması aynı zamanda bu ailelerin ekonomik durumlarının ne kadar kötü olduğuna dair de bilgi vermektedir. Katılımcıların çoğu kiracı durumunda iken en çok ev sahibi olan kesim Araplardır. Türkmenlerde kiracı ve istilacı dağılımı birbirine yakınken, Kürtlerin ve Arapların çoğu kiracıdır.

Tablo 5: Göç ettikleri yerlerin etnik yapıya göre dağılımı

Etnik Yapı	Köy		Kasaba		Şehir	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	35	42,1	4	4,8	44	53,1
Arap	9	11,8	12	15,9	55	72,3
Kürt	31	36,9	5	6	48	57,1

Suriye'den göç eden Türkmen ailelerin evlerinde genellikle elektrik ve su olmaması dikkat çekmektedir. Ailelerle yapılan mülakat ve anketler sonucunda Türkmen ailelerin çoğu istila ettikleri evde ikamet ettikleri belirlenmiştir. Evlerinde kapı ve pencerelerin olmadığı görülmüştür. Bunun yanında halı, koltuk, vb. ihtiyaçların çoğunun olmadığı da gözlemlenmiştir.

Tablo 6: Konut mülkiyet durumunun etnik yapıya göre dağılımı

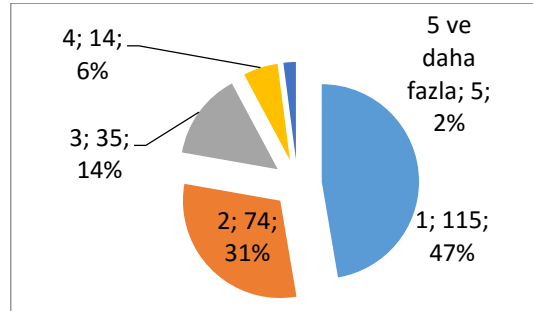
	Ev Sahibi		İstila		Kiracı		Misafir	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	3	4,1	54	73,9	16	21,9	10	12
Arap	14	18,4	5	6,5	56	75	1	1,1
Kürt	3	3,6	23	27,7	57	68,6	1	1,1

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

Şekil 20: Örnektepe Mahallesi'nde istila ettikleri bir evde yaşayan aile ve çocukları

Katılımcıların % 47'si kendi aileleri ile yaşıyorken % 31'i yanlarında bir aile ile % 14'ü yanlarında iki aile ile, % 6'sı yanlarında üç aile ile ve % 2'si yanlarında 4 veya daha fazla aile ile birlikte yaşamaktadır (Şekil 21).

Şekil 21: Suriyeli katılımcıların beraber yaşadıkları aile sayısına göre dağılımları

Suriye'deki meslekleri ile Türkiye'deki meslekleri arasında karşılaştırma yapmak amacıyla sorulan "Göç etmeden önce aynı mesleği mi yapıyordunuz?" sorusuna Türkmen ailelerden % 50,6'sı evet cevabını vermiştir. Arapların % 42,2'si yine evet cevabını verirken Kürtlerin aynı işi yapma oranı diğerlerine göre daha yüksektir (% 57,2). Kürtlerin burada çoğunlukla tekstil atölyelerinde çalışmalarından anlaşıldığına göre ora da işçi statüsünde oldukları tespit edilmiştir (Tablo 7).

Katılımcıların çoğu Türkiye'ye gelmeden önce hizmet sektöründe çalışırken Kürtlerin meslek dağılımında denge söz konusudur.

Türkmenlerin çoğunluğu hizmet sektöründe çalışırken, Arapların çoğunluğu ise sanayi ve hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Tablo 7: Göç etmeden önceki meslek ile göç ettikten sonraki mesleklerinin etnik yapıya göre dağılımı

	GÖÇ ETMEDEN ÖNCE AYNI MESLEĞİ Mİ YAPIYORDUNUZ?			
	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	42	50,6	41	49,4
Arap	32	42,2	44	57,8
Kürt	48	57,2	36	42,8

Suriyeli göçmenlerin mesleklerine dair sorulan “Türkiye’de çalışıyorsanız mesleğiniz nedir?” sorusuna % 35’i seyyar satıcılık yaptığını, % 28’i işçi olarak çalıştığını, % 19’u işsiz olduğunu, % 11’i hizmet sektöründe çalıştığını ve % 3’ü de esnaflık yaptığını belirtmiştir (Tablo 8). Bu sonuçlara göre Suriyeli göçmenlerin yaklaşık üçte birinin seyyar satıcılık ve yine üçte birinin işçi olarak çalıştığı ve yaklaşık beşte birinin de işsiz olduğu görülmektedir. Göçmenlerin çalışma durumlarının etnik yapıya göre dağılımı incelendiğinde Türkmenlerin % 61,4’ü gibi ciddi bir oranı seyyar satıcı olduğunu belirtirken % 27,7’si işsiz olduğunu, % 4,8’i esnaf olduğunu, % 3,6’sı işçi olduğunu ve % 2,4’ü hizmet sektöründe çalıştığını belirtmiştir (Tablo 8). Arapların ise % 42,1’i işçi olarak çalışırken % 27,6’sı hizmet sektöründe çalışmakta, % 11,8’i seyyar satıcılık yapmakta ve % 1,3’ü de esnaflık yapmaktadır (Tablo 8). Bunun yanında % 11,8’i işsiz olduğunu söylerken % 5,2’si de başka iş yaptığını söylemiştir. Kürtlerin ise % 39,2’si işçi olarak çalışırken % 28,5’i seyyar satıcılık yaptığını, % 5,9’u hizmet sektöründe çalıştığını ve % 2,3’ü de esnaflık yaptığını söylemiştir. Ayrıca Kürtlerin de % 17,8’i işsiz olduğunu ve % 5,9’u da başka bir iş yaptığını söylemiştir (Tablo 8). Bu sonuçlara göre seyyar satıcılık oranı % 61,4 ile en fazla Türkmenlerde iken işçi olarak çalışanların oranı en fazla % 42,1 Araplardadır ve bunu % 39,2 ile Kürtler takip etmektedir. İşsizlik oranının en fazla olduğu grup ise % 27,8 ise yine Türkmenlerdir.

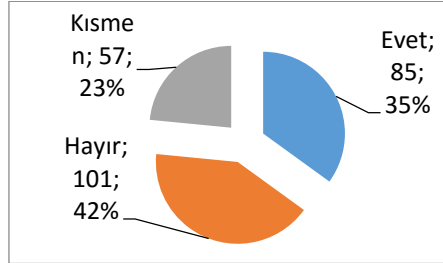
Tablo 8: Türkiye’de çalıştıkları işlerin etnik yapıya göre dağılımı

	Hizmet		İşçi		Seyyar Satıcı		Esnaf		Diğer		İşsiz	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	2	2,4	3	3,6	51	61,4	4	4,8	0	0	23	27,8
Arap	21	27,6	32	42,1	9	11,8	1	1,3	4	5,2	9	11,8
Kürt	5	5,9	33	39,2	24	28,5	2	2,3	5	5,9	15	17,8
Toplam	28	11	68	28	84	35	7	3	9	4	47	19

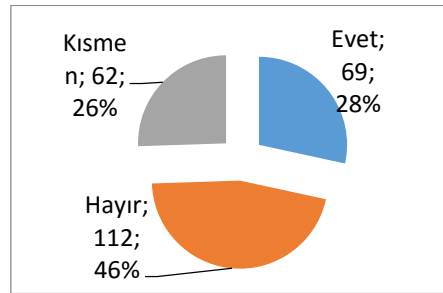
*SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYO EKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ*

Mülakat yapılan bir Suriyeli 'den alınan bilgilere göre Kürtlerin büyük bir çoğunluğunun göç ettikleri yerler ile yerleştikleri yerler birbirine benzer nitelik göstermektedir. Mülakat yapılan kişi tanıdıklarının Suriye'de genellikle bir fabrikada ya da atölyede işçi olarak çalışırken ekonomik durumu biraz daha iyi olanlar kendi tekstil atölyelerinden kazandıklarıyla geçimlerini sağlamakta olduklarını ve bu ailelerin İstanbul'da da aynı sektörde devam ettiklerini söylemiştir. Bu anlamda Suriyeli Kürtlerin bir kısmı tekstil atölyelerinde düşük ücretlerle çalışmakta ve bu şekilde ailelerinin geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar.

Kültürel adaptasyonla ilgili olarak sorulan "Giyim konusunda adaptasyon problemi yaşıyor musunuz?" sorusuna göçmenlerden % 42'si yaşamadığını belirtirken % 23'ü kısmen sorun yaşadığını belirtmiştir. Buna göre göçmenlerin üçte birinden biraz fazlası (% 35) giyim konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir (Şekil 22). Yine yeme-içme hususunda ise göçmenlerin % 46'sı herhangi bir sorun yaşamadığını, % 26'sı kısmi problem yaşadığını belirtmesine karşın yaklaşık üçte biri (% 28) sorun yaşadığını belirtmiştir (Şekil 23).

Şekil 22: Giyim konusunda adaptasyon problemi yaşayan göçmenlerin dağılımı

Şekil 23: Yeme içme konusunda adaptasyon problemi yaşayan göçmenlerin dağılımı

Suriyeli göçmenlerin yeme içme alışkanlıkları ve giyim kültürü konusunda adaptasyon sorununun etnik yapılarına göre dağılımı incelendiğinde en az sorun yaşayan grubun Araplar olduğu (yeme içme % 89,5; giyim % 80,2), Kürtlerin yaklaşık üçte ikisinin (yeme içme % 35,7; giyim % 33,4) sorun yaşadığı görülmektedir. Yeme içme ve giyim konusunda en fazla sorun yaşayan grup ise Türkmenlerdir. Türkmenlerin yeme içme konusunda sadece % 16,8'i, giyim konusunda % 14,4'ü sorun yaşamadıklarını, % 41'i kısmen sorun yaşadığını ve % 42,2'si ise sorun yaşadığını belirtmişlerdir (Tablo 9). Arapların gelir düzeyleri yüksek, alım güçleri iyi olduğu için istediklerini alıp yiyebildikleri ve giyebildikleri için ve yeni yaşamlarına uyum sağladıkları için sorun yaşamadıkları görülmektedir. Kürtlerin ve özellikle Türkmenlerin gelir düzeyleri düşük ve alım güçleri olmadığı için hem istediklerini alamamaktadırlar hem de bir arada yaşadıkları için geleneksel yeme içme ve giyim alışkanlıklarını devam ettirmektedirler. Bundan dolayı da adaptasyon konusunda zorlanmaktadırlar. Arap ailelerin büyük bir kısmı Türkiye'de daha rahat bir hayat yaşarken bir kısmı diğer etnik gruplar gibi sıkıntı çekmektedir. Ekonomik durumları farklılaşmıştır. Suriye'de öğretmenlik ve tiyatro oyunculuğu yapan mülakat yapılan Mohammed evlerinde elektrik ve ütü olmadığından dolayı Türkiye'de ütüsüz gömlekle çalışmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Bu görünüş onun sosyal anlamda kabulünü zorlaştırmıştır ve bunları anlatırken gözlerinin dolduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 9: Etnik yapılarına göre alışkanlıklar dağılımı						
Etnik Yapı	ETNİK YAPIYA GÖRE YEME İÇME ALIŞKANLIĞINDA ADAPTASYON PROBLEMİ YAŞAMA DURUMU					
	Evet		Hayır		Kısmen	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	35	42,2	14	16,8	34	41
Arap	3	4	68	89,5	5	6,5
Kürt	31	37	30	35,7	23	27,3
Etnik Yapı	ETNİK YAPIYA GÖRE GİYİM KÜLTÜRÜNDE ADAPTASYON PROBLEMİ YAŞAMA DURUMU					
	Evet		Hayır		Kısmen	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	42	50,6	12	14,4	29	35
Arap	8	10,5	61	80,2	7	9,3
Kürt	35	41,6	28	33,4	21	25

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

Beyoğlu'na göç eden göçmenlere yöneltilen “Beyoğlu'nda ırkçılık yaşadınız mı?” sorusuna Arapların % 77,6'sı, Türkmenlerin % 75,1'i ve Kürtlerin % 59,6'sı ırkçılık yaşadıklarını söylemişlerdir (Tablo 10). Bu sonuçlara göre Kürt ailelerin ırkçılığa maruz kalma durumu Türkmen ve Arap ailelere göre daha azdır. Bunun belirleyici unsurunun Suriyeli Kürt göçmenlerin genellikle yerli Kürtlerin yerleştiği Hacıahmet ve Yenişehir mahallelerine yerleşmiş olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 10: Irkçılık yaşama durumunun etnik yapıya göre dağılımı

Etnik Durum	BEYOĞLUNDA IRKÇILIK YAŞADINIZ MI?			
	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	63	75,1	20	24,9
Arap	59	77,6	17	22,4
Kürt	50	59,6	34	40,4

Suriyeli göçmenlere yöneltilen “Kendinizi Beyoğlu'na ait hissediyor musunuz?” sorusuna genellikle % 80 oranında hayır cevabı verilmiştir. Bu oran etnik yapıya göre farklılık göstermektedir. Nitekim Arapların % 94,7'si ve Türkmenlerin % 83,1'i kendilerini Beyoğlu'na ait hissetmezken Kürtlerin % 63,1'i hayır cevabını vermiştir (Tablo 11). Kürtlerin oranı Türkmen ve Arapların evet diyen toplam oranının neredeyse iki katıdır. Şu durumda Kürtlerin Arap ve Türkmenlere oranla kendilerini Beyoğlu'na ait hissetme oranı daha yüksektir. Bu durum Kürtlerin akraba ve tanıdıklarının Beyoğlu'nda bulunmasına bağlıdır.

Tablo 11: Kendisini Beyoğlu'na ait hissetme durumunun etnik yapıya göre dağılımı

	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	14	16,9	69	83,1
Arap	4	5,3	72	94,7
Kürt	31	36,9	53	63,1

Beyoğlu'na adaptasyonuna dair sorulan “Dil bilmemeniz Beyoğlu'na adapte olmanıza engel oluyor mu?” sorusuna Türkmenlerin % 9,7'si ve Kürtlerin % 19,2'si evet cevabını vermiştir. Bu durum göstermektedir ki Türkmen ve Kürtler dillerinden dolayı pek fazla zorluk çekmemektedirler. Çünkü Türkmenler Türkçe konuşmaktadır, Kürtler genellikle Kürt ailelerin bulunduğu yerlere yerleştiklerinden dolayı zorluk çekmemektedirler. Ancak Arapların % 92,2'si (70 kişi) bu soruya

evet cevabını vermiştir. Çünkü Arapların kendi ihtiyaçlarını dile getirmek için kullandıkları dil Arapçadır ve Arapça anlamakta zorluk çekmektedirler (Tablo 12).

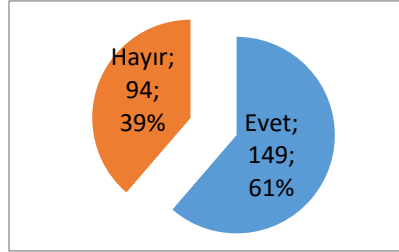
Tablo 12: Dil bilmemenin Beyoğlu'na adapte olmakta zorluk çekme durumunun etnik yapıya göre dağılımı						
	Evet		Hayır		Dil Biliyorum	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	8	9,7	4	4,8	71	85,5
Arap	70	92,2	5	6	1	1,8
Kürt	16	19,2	66	78,5	2	2,3

Suriyeli göçmenlerin ibadet ve sosyal hayat algılarına dair sorulan “Düzenli olarak ibadet yapıyor musunuz?” sorusuna Türkmenlerin % 45,7’si, Arapların % 39,4’ü ve Kürtlerin % 35,7’si evet cevabını vermişlerdir (Tablo 13). Türkmen ve Arapların ibadetlerini devam ettirme oranı Kürtlere oranla yüksektir.

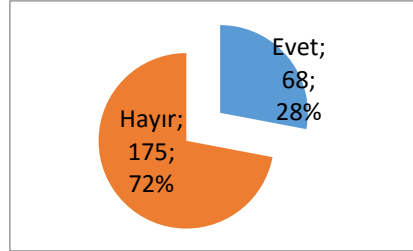
Tablo 13: İbadet etme durumunun etnik yapıya göre dağılımı				
	DÜZENLİ OLARAK İBADET YAPIYOR MUSUNUZ?			
	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde(%)
Türkmen	38	45,7	45	54,2
Arap	30	39,4	46	60,5
Kürt	30	35,7	54	64,2

Göçmenlere yöneltilen “Beyoğlu’nda güvenlik problemi yaşadınız mı?” sorusuna göçmenlerin % 61’i evet cevabını vermiştir. Bu durumda göçmenlerin yarısından fazlası güvenlik tehlikesi yaşamaktadırlar (Şekil 24). Göçmenlere yöneltilen “Burada yaşamaktan memnun musunuz?” soruna göçmenlerin % 72’si hayır cevabını vermiştir (Şekil 25). Bu durumda göçmenlerin büyük çoğunluğunun Türkiye’de yaşamaktan memnun olmadığı, zorunlu nedenlerden dolayı Türkiye’de yaşamlarını devam ettirdikleri anlaşılmaktadır.

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

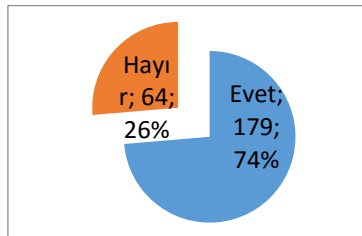

Şekil 24: Beyoğlu'nda güvenlik problemi yaşayan göçmenlerin dağılımı.

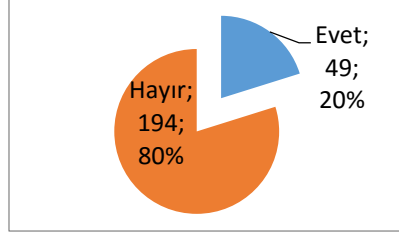

Şekil 25: Beyoğlu'nda yaşamaktan memnun olan göçmenlerin dağılımı.

Suriyeli göçmenlere yöneltilen “Beyoğlu'na kendi isteğinizle mi geldiniz?” sorusuna göçmenlerin % 74'ü evet cevabını vermiştir (Şekil 26). Bu durumda İstanbul'a gelmek zorunda olan göçmenlerden Beyoğlu'nda yaşayamaya karar verenlerin % 74'ünün burayı kendi istekleriyle yerleştikleri görülmektedir. Ticaretin yoğun şekilde olduğu ve turistik bir mekân olmasından dolayı Beyoğlu ikamet edilesi bir mekân olarak görülmektedir. Bunun yanında Suriyeli göçmenlere yöneltilen “Kendinizi Beyoğlu'na ait hissediyor musunuz?” sorusuna göçmenlerden % 80'i hayır cevabını vermiştir (Şekil 27). Bu durumda Suriyeli göçmenler aslında zorunlu göç yaşamaktadırlar ve istemeyerek geldikleri İstanbul'da isteyerek kaldıkları Beyoğlu'nda yabancılık hissetmektedirler ve adaptasyon problemi yaşamaktadırlar.

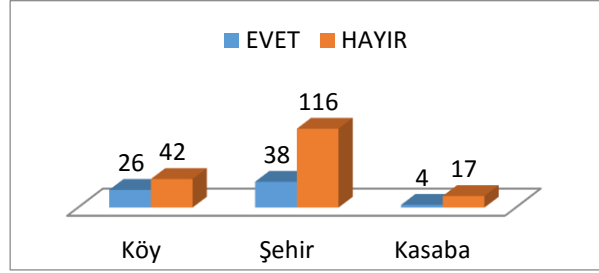

Şekil 26: Beyoğlu'nda Kendi İsteğiyle Yaşayan Göçmenlerin Dağılımı.

Şekil 27: Kendini Beyoğlu'na ait hisseden göçmenlerin dağılımı

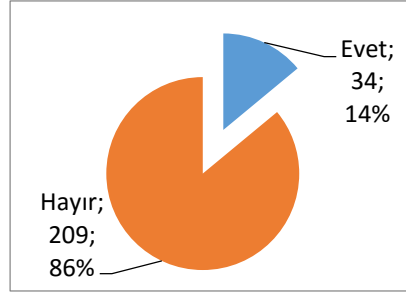
Suriyeli göçmenlere yöneltilen “Beyoğlu’nda yaşamaktan memnun musunuz?” sorusuna kasabadan göç eden göçmenlerin % 80’i, şehirden göç edenlerin % 75’i burada yaşamaktan memnun olmadığını belirtirken köyden göç eden göçmenlerin % 62’si Beyoğlu’nda yaşamaktan memnun olmadığını bildirmiştir (Şekil 28). Bu sonuçlara göre köyden gelenlerin memnuniyet durumlarının kasaba ve şehirlere göre nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir.

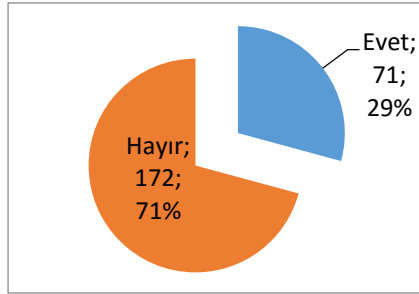
Şekil 28: Suriyeli katılımcıların göç etikleri yerlere göre Beyoğlu’nda yaşamaktan memnuniyet durumları

Suriyeli göçmenlerin sosyal aktivitelere katılımı incelendiğinde % 86’sı sosyal aktivitelere katılmadığını söylemiştir (Şekil 29). Kendilerine yabancı bir kültür içerisinde var olma savaşı veren Suriyeli göçmenler sosyal anlamda yalnızlık yaşamaktadırlar. Sosyal aktivitelere katılıyor musunuz? Sorusuyla doğru orantılı cevap alınan bir soru olan “İş harici insanlarla vakit geçiriyor musunuz?” sorusuna göçmenlerin % 71’i hayır cevabını vermiştir (Şekil 30). Bu durumda Suriyeli göçmenlerin genel itibarıyla iş harici ilişkiler kurmakta zorlandıkları ve sosyal aktivitelere fazla katılmadıkları görülmektedir.

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

Şekil 29: Sosyal aktiviteler katılan göçmenlerin dağılımı

Şekil 30: İş Harici insanlarla vakit geçiren göçmenlerin dağılımı

Göçmenlere yöneltilen “Çocuklarınızı okula gönderiyor musunuz?” sorusuna Türkmen ailelerin % 85,5’i hayır cevabını vermiştir. Arap ailelerin % 38,1’i okula göndermediğini belirtmiş, Kürt ailelerinde % 77,3’ü göndermediğini söylemiştir. Şu durumda Türkmen ve Kürt aileler büyük çoğunluğu çocuklarını okula gönderememekten yakınmaktadır. Arap aileler Kürt ve Türkmenlere oranla çocuklarını okula göndermek konusunda daha bilinçlidirler (Tablo 14). Okula gitmeyen okul çağındaki çocuklar ya çalışmakta ya da sabahtan akşama kadar evlerinde aileleriyle beraber vakit geçirmektedirler (Şekil 31; Şekil 32; Şekil 33).

Tablo 14: Çocukların okula gitme oranının etnik yapıya göre dağılımı						
	ÇOCUKLARINIZI OKULA GÖNDERİYOR MUSUNUZ?					
	Evet		Hayır		Çocuk Yok	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	2	2,4	71	85,5	10	12,1
Arap	33	43,4	29	38,1	14	18,5
Kürt	2	2,3	65	77,3	17	20,4

Türkiye’de okula gitmek için ikamet tezkeresi gerekli olduğunu söyleyen göçmenlerin çoğunda ikamet tezkeresi bulunmamaktadır. Pasaportla giriş yapmadıkları için tezkere verilmemektedir. Pasaport çıkarabilmek için paraya ihtiyacın olduğunu belirten göçmenlerden Kürt ve Türkmen aileler paraları olmadığı ve ekonomik sıkıntılar çektikleri için pasaport çıkaramamışlar, ancak Arap ailelerin ekonomik seviyeleri daha iyi olduğu için pasaport çıkarmışlar ve ikamet tezkeresi alabilmişlerdir. Bundan dolayı da çocuklarını okula gönderebilmektedirler.

Şekil 31: Parkta çadır kurmuş Türkmen bir aile ve çocukları

Şekil 32: Suriye göçmeni bir çocuk evin bahçesinde oynarken

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ**

Göçmenlerin çocuklarına dair sorulan “Çocuklarınız çalışıyor mu?” sorusuna Türkmen ailelerin % 46,9’u evet cevabını vermiştir. Okula gitme oranıyla ters orantılı olan bu durum Araplarda daha düşük seviyededir. Çünkü Arapların çocukları çalışmaktan ziyade okula gitmektedirler. Kürtlerin çocuklarının çalışma oranı Türkmenlere oranla daha yüksektir (Tablo 15). Türkmenlerin ve Kürtlerin çoğunluğu çocuklarını okula göndermeyip çalıştırırken, Arapların ise çoğunluğunun çocuklarını okula gönderip çalıştırmadıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 15: Çocukların çalışma durumunun etnik yapıya göre dağılımı						
	Evete		Hayır		Çocuk Yok	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	39	46,9	34	41	10	12,1
Arap	19	25	41	54	16	21,1
Kürt	55	65,4	13	15,5	16	19,1

Şekil 33: Türkmen çocuklar Okmeydanı metrobüs durağında dilenirken

Suriyeli göçmenlerin vakıf veya derneklerden yardım almalarının etnik yapılarına göre değişimini ölçme adına analizler yapılmıştır bu analizler sonucunda verilen hayır cevabına göre ortalamalar alınmıştır. Analiz sonucunda Arapların ortalamasının üstünde (% 59,3) yardım aldıkları görülmektedir (Tablo 16). Yapılan anketler, mülakatlar ve gözlemler sonucunda Türkmen halkın genellikle derme çatma evlerde ya

da sokaklarda, parklarda yaşadıkları gözlemlenmektedir (Şekil 34). Buna rağmen Araplara göre daha az yardım aldıkları görülmektedir.

Tablo 16: Etnik yapıya göre yardım alma durumları

Etnik Yapı	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	31	37,4	52	62,6
Arap	45	59,3	31	40,7
Kürt	29	34,6	55	65,4

Şekil 34: Örnektepe Parkı'nda çadır kurmuş Türkmen bir aile

Suriyeli katılımcılardan Türkiye'de yaşamaktan memnun musunuz? şeklindeki soruya “evet” yada “hayır” şeklinde cevap vermeleri istenmiştir. Erkeklerin % 74,3'ü, kadınların % 65'i memnun olmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 17). Buna göre Suriyeli göçmenlerin yaklaşık dörtte üçünün burada yaşamaktan memnun olmadıkları görülmektedir. Erkeklerin iş bulma kaygıları ev geçindirme ve hayatlarını idame ettirmedeki zorlukları birinci derecede yaşamaları onların memnuniyetsizliğini etkilemektedir. Kadınların dış dünyaya biraz daha kapalı olmalarından dolayı memnuniyetsizlikleri erkeklere oranla daha azdır.

Tablo 17: Cinsiyete göre Türkiye'de yaşamaktan memnuniyet durumu

Cinsiyet	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Erkek	47	25,7	136	74,3
Kadın	21	35	39	65

*SURİYELİ GÖÇMENLERİN SOSYOEKONOMİK VE SOSYOKÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİN
ANALİZİ: İSTANBUL BEYOĞLU ÖRNEĞİ*

Türkiye’de yaşamaktan memnuniyetlerinin etnik yapılarına göre değişimine bakıldığında % 84,2 ile en fazla memnuniyetsizliğin Araplarda olduğu, bunu % 67,4 ile Türkmenlerin ve % 65,4 ile Kürtlerin takip ettikleri görülmektedir (Tablo 18). Arapların çok büyük bir çoğunluğu burada yaşamaktan memnun değildir. Dil bilmemeleri kendilerinin ihtiyaçlarını karşılamakta zorluk çekmesine neden olmaktadır. Kürtlerin ve Türkmenlerin kültürel anlamda kendilerine daha yakın kitlelerin bulunduğu yerlere yerleşmesi ile Arapların kendilerine yakın kitleleri olmaması onların memnuniyetsizliklerini artırmaktadır. Memnuniyetsizliklerin fazla olmasında Türkiye’de yaşam koşullarının zor olması, İstanbul’da hayatın pahalı olmasının etkisi büyüktür. Örneğin Örnektepe Mahallesi’nde yoğun olarak yaşayan ve gelir düzeyi düşük olan Türkmen halkın yaşam şartlarının çok ağır olduğu yetersiz koşullarda yaşamlarını devam ettirdikleri gözlemlenmiştir (Şekil 35).

Şekil 35: Haliç Kenarında bir mahalle olan Örnektepe Mahallesi ile Sütlüce Mahallesi arasında bir alanda oturan Türkmen bir aile

Tablo 18: Etnik yapıya göre Türkiye’de yaşamaktan memnuniyet durumu

Etnik Yapı	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	27	32,6	56	67,4
Arap	12	15,8	64	84,2
Kürt	29	34,6	55	65,4

Suriyeli göçmenlerin Türk vatandaşlığını isteyip istemedikleri sorulduğunda yaklaşık yarısının istediği ve yarısının da istemediği görülmüştür. Ancak bu isteğin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde kadınların (% 58,3) Türk vatandaşlığını erkeklere göre (% 46,9) daha fazla istediği görülmektedir (Tablo 19).

Tablo 19: Türk vatandaşlığı isteğinin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Erkek	86	46,9	97	53,1
Kadın	35	58,3	25	41,7

“Türkiye vatandaşlığı verilmesini ister misiniz?” sorusuna Türkmenlerin % 60,3’ü, Kürtlerin % 52,4’ü ve Arapların % 35,6’sı evet cevabını vermiştir (Tablo 20). Arapların Suriye’deki iç savaş öncesi durumları daha iyi olduğu için savaş bittikten sonra ülkelerine dönmeyi istemektedirler. Bu nedenle Arapların sadece % 35,6’sı Türkiye vatandaşlığını istemiştir.

Tablo 20: Türk vatandaşlığı istemenin etnik yapıya göre dağılımı

	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Türkmen	50	60,3	33	39,7
Arap	27	35,6	49	64,4
Kürt	44	52,4	40	47,6

Suriyeli göçmenlerin zorunlu göç durumları ortadan kalkarsa ülkelerine dönme istekleri incelendiğinde % 68’inin geri dönmek istediği görülmektedir. Bu isteğin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında erkeklerde (% 69,9) kadınlardan (% 61,6) daha fazla olduğu görülmektedir (Tablo 21).

Tablo 21: Ülkelerine geri dönme isteğinin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Evet		Hayır	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Erkek	128	69,9	55	30,1
Kadın	37	61,6	23	38,4

4. SONUÇ

Türkiye Cumhuriyeti Suriyeli göçmenlere sahip çıkmak ve yardımcı olabilmek için büyük bir çaba sarf etmektedir. Ancak ülkelerindeki iç savaşın bitmesini bekleyip ülkesine dönmeyi dört gözle bekleyen binlerce Suriyeli olduğu yapılan anketler sonucunda görülmektedir. Suriyeliler her ne kadar burada fazlaca imkâna sahip olsalar bile analarından ve anılarından ayrılmayı istememektedirler.

Göçün toplumları etkilediği kaçınılmaz bir gerçektir. Fakat her toplum ve kültürel yapı göçten farklı şekilde ve düzeyde etkilenmektedir. Buradan yola çıkarak Suriyeli göçmenlerin ülkelerinden zorunlu olarak göçmelerinden sonra Türkiye’de yaşadıkları durum ve Türk kültürüne adapte olurken karşılaştıkları problemlerin neler olduğu ortaya konulmuştur.

Türkiye’deki Suriyeli göçmenlerin ülkedeki sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durum analizine bakıldığında göçmenlerin etnik yapılaraya göre düşüncelerinin de değiştiği görülmektedir. Türkmen, Kürt ve Arap kökenli Suriyelilerin ekonomik anlamda farklılık yaşadıkları görülmektedir. Bunun yanında sosyal anlamda da farklı aktivitelerde bulunmaktadırlar. Kendi yaşam tarzlarını aynı derecede yaşamaya çalışan Suriyeliler azınlıkta olurken kültürel anlamda değişime uğrayan Suriyelilerin oranı hiç azımsanacak kadar az değildir. Aynı şekilde dini yaşayış tarzlarının kültürel olarak farklılaştığı görülmektedir.

Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de yaşamlarını en temelde etnik yapıları etkilemektedir. Çünkü etnik yapıları göçmenlerin yaşadıkları alanların yanında yaşamlarını idame ettirecekleri mesleklerin seçimini bile etkilemektedir. Örneğin Kürt kökenli Suriyeli göçmenler genellikle kendi ekonomik düzeylerine yakın bölgeleri seçerken küçük atölye tarzı işletmelerde çalışmaktadırlar. Fakat Arap kökenli göçmenler daha çok hizmet sektöründe çalışmaktadırlar. Türkmenler ise meslek olarak seçecekleri alanlar bulamadıklarından hem harabe evlerde yaşamayı tercih etmekte idirler hem de dilenerek geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar.

Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de yaşamaktan memnuniyetleri göz önüne alındığında kadınların erkeklere oranla daha çok memnun olduğu görülmektedir. Arapların diğer etnik gruplara oranla daha az memnun olduğu görülmektedir.

Genel olarak düşünüldüğünde göçmenlerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumlarına yönelik bir takım iyileştirme çalışmalar yapılması gerekmektedir. Suriyelilerin yoğun olarak bulunduğu her ilde Valilik, Belediyeler, Kızılay ve STK'lar arasında işbirliği yapılarak eşgüdümlü yardım organizasyonu yapılmalı ve Suriyeli göçmenlerin yerleşimi kontrol altında tutulmalıdır. Yerel yönetimlerin (büyükşehir ve ilçe belediyelerinin) Suriyeli göçmenleri ve kaldıkları yerleri tam olarak tespit etmesi, bu sayede göçmenlerin temel insani ihtiyaçlarının belirlenmesi ve koordineli bir şekilde tamamlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- BMMYK, Birleşmiş Milletler Göçmenler Yüksek Komiserliği, Aralık 2014.
- BMMYK, Birleşmiş Milletler Göçmenler Yüksek Komiserliği, Haziran 2015.
- Mercan, M. (2015). Suriye'de savaşıyan taraflar ve son durum (II), Haber Analiz - 12:16, 06 Temmuz 2015 Pazartesi.
- Oytun, O. (2014). "Suriye İç Savaşı'nın İnsani Maliyeti: Göçmen Krizi", Ortadoğu Analiz, S. 6 (61).
- Sandıklı, A. (2012), "Bütün Boyutlarıyla Suriye Krizi ve Türkiye", Bilge Adamlar Kurulu Raporu, Rapor No: 52 Kasım, 2012.
- Yeşil, F. (2014). "İnsancıl Hukuk Açısından Suriye İç Savaşı", Yasama Dergisi, S. 24.
- <http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-ORNEKTEPE.jpg>.
- <http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-HACIAHMET.jpg>.
- <http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-YENISEHIR.jpg>.
- <http://www.beyoglu.bel.tr/images/haritalar/MAHALLE-SUTLUCE.jpg>.
- <http://tr.etilaf.org/haberler/siyasi-haberler/unchr-esedin-halka-kars%C4%B1-yuruttu%C4%9Fu-savas-neticesinde-7-milyon-suriyeli-evlerini-terk-etmek-zorunda-kald%C4%B1.html>